



**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ**  
**በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር**  
**የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት**

**የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ**  
**አዲት ሪፖርት**

**መጋቢት 2015 ዓ.ም**  
**አዲስ አበባ**

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ**

**በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር**

**የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት**

**የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ሪፖርት**

የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፣ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሃብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን ኦዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት ሥራ አመራር ሲሆን፣ የሂሳብ ሪፖርቶችን ኦዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው፡፡

ኦዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ዓለም አቀፍ የኦዲት ደረጃዎችን መሠረት በማድረግና የዋና ኦዲተርን የኦዲት ሥልጣት በመከተል ነው፡፡ እነዚህን የኦዲት ደረጃዎች መከተል ኦዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ/የኦዲት አስተያየት/ ለመስጠት ያስችለናል፡፡

ኦዲቱ የተከናወነው የዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር ኦዲት በማድረግ ነው፡፡

የሚከተሉት የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት የተዘጋጁ የሂሳብ መግለጫዎች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣

ከዚህ የኦዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፡፡

የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡

**የወጪ ሂሳብ፤**

1. የፌዴራል መንግስት የገንዘብ ክፍያ መመሪያ 4/2003 ክፍል ሁለት አንቀፅ 14 ንዑስ አንቀጽ 4፣7 ክፍያ ለሚፈፀሟቸው ወጪዎች ተገቢው የሰነድ ማስረጃ መቅረቡን፤ ወጪ ከመደረጉ በፊት ስለወጪው የተሟላ ማስረጃ መቅረቡንና ሥልጣን ባለው አካል መፈቀዱን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

- ኢንስቲትዩቱ ከየካቲት 17 እስከ የካቲት 22/2015 በአርባ ምንጭ ከተማ ባዘጋጀው ስልጠና ከተለያዩ አካባቢዎች ለመጡ ተሳታፊዎች ከመጡበት መ/ቤት መገጣጠሚያ ደብዳቤ ሳይቀርብ የውሎ አበል ብር 164,736.00 እንዲሁም የመጓጓዣ ብር 27,360.00፤ በድምሩ ብር 192,096.00 ለውሎ አበል እና ለመጓጓዣ ተከፍሎ መገኘቱ፤
- በቀን 25/06/2015 በቢሾፍቱ ከተማ በተዘጋጀው የፖሊሲ ምክክር መድረክ ላይ ለተካፈሉ ከኢንስቲትዩቱ ውጭ ለመጡ 65 ተሳታፊዎች ከመጡበት መ/ቤት መገጣጠሚያ ደብዳቤ ሳይቀርብ የ6 ቀን ውሎአበል በድምሩ ብር 141,570.00 ተከፍሎ በቀን 29/06/2015 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 5766 በወጪ ተይዞ መገኘቱ፤ በድምሩ ብር 333,666.00 ተሳታፊዎች ከመጡባቸው መ/ቤቶች የውሎ አበልና የመጓጓዣ ያልተከፈላቸው መሆኑ፤ የሚገልፅ ማስረጃ ሳይቀርብ ክፍያ ተፈፅሞ ተገኝቷል፡፡

2. የፌዴራል መንግስት የቀን ውሎ አበል አፈፃፀም መመሪያ ቁጥር 3/2012 ዓ/ም ክፍል ሁለት አንቀጽ 5 መሠረት ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ ከመደበኛ የስራ ቦታው ውጭ ወደ ሌላ የስራ ቦታ ለስራ ሄዶ ዕለቱን መመለስ ካልቻለ ለስራ ተሰማርቶ ቁርስ፤ ምሳ እና ዕራት በተመደበባቸው የክልል፤ የዞንና የወረዳ ከተማ ወይም ከተማ አስተዳደር እንዲከፈል የተመደበው የቀን ውሎ አበል ክፍያ እንደሚፈፀም ይደነግጋል፡፡ ይሁን እንጂ ኢንስቲትዩቱ፤

- በኢንስቲትዩቱ ተቋማዊ ብራንድ እና ለሁነት ዝግጅት በተዘጋጀ ፕሮፖዛል መሰረት በአዳማ ከተማ ለ10 ቀናት በተሰጠው ስልጠና ከተሳተፉት የኢንስቲትዩቱ ሰራተኞች

መካከል 7 ሰራተኞች ስልጠናውን ለመሳተፋቸው የቀን መቆጣጠሪያ ላይ ሳይፈረሙ በድምሩ ብር 29,180.00 ያለአግባብ ውሎ አበል የተከፈላቸው መሆኑ፤

➤ የ2015 በጀት ዓመት የ6 ወራት የእቅድ አፈጻጸምን ለመገምገምና ለቀጣይ ለማቀድ ከ23-24/2015 ለሁለት ቀን የሚቆይ በአዳማ ከተማ ለተዘጋጀው ነፍግራም በቀን 16/05/2015 በደብዳቤ ቁጥር IFA/OT/4.1 የ10 ቀን የውሎ አበል በጀት ተጠይቆ በተፈቀደው መሰረት ብር 342,480.00 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 5565 በቀን 23/05/2015 በሂሳብ መደብ 2221101 የተከፈለ ሲሆን፡- በነፍግራም ለተሳተፉ ሠራተኞች መሄጀና መመለሻን ጨምሮ የ4 ቀን አበል ብር 136,992.00 መክፈል ሲገባው የ10 ቀን ውሎ አበል ብር 342,480.00 የተከፈለ በመሆኑ በብልጫ የ6 ቀን አበል ብር 205,488.00 አለአግባብ ክፍያ ተፈፅሞ መገኘቱ፤

በድምሩ ብር 234,668.00 አለአግባብ የውሎ አበል ክፍያ የተፈፀመ መሆኑ ታውቋል፡፡

3. የፌደራል መንግስት የፋይናንስ ኃላፊነት መመሪያ ቁጥር 6/2003 ክፍል ሁለት የፋይናንስ ኃላፊነት የመንግስት መ/ቤቶች የበላይ ኃላፊዎች ቁጥር 6(ለ) የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ እንዲሁም አዋጁን ለማስፈፀም በወጣው የፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ላይ በመመርኮዝ የወጡት መመሪያዎች በመ/ቤት ውስጥ በተሟላና ተገቢ በሆነ መንገድ ሥራ ላይ መዋላቸውን በማረጋገጥ ረገድ ላይ ተጠያቂነት እንዳለባቸው ይገልጻል፡፡ ይሁን እንጂ፤

- የ2015 ዓ.ም የኢንስቲትዩቱ የቢሮ ኪራይ ብር 681,650.00 በወቅቱ ባለመክፈሉ ብር 66,950.00 ቅጣት መክፈሉን፤
- ከሐምሌ1/2014 እስከ ታህሳስ30/2015 ያለው የኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር የመኖሪያ ቤት ኪራይ ድምሩ ብር 97,848.00 በወቅቱ ባለመክፈሉ ብር 6,523.20 የቅጣት ክፍያ ወጪ መደረጉ፤

በድምሩ ብር 73,473.20 አለአግባብ ለቅጣት ክፍያ ወጪ ሆኖ መገኘቱ፤

ከላይ ከተራ ቁጥር 1 እስከ 3 በተገለጹት ምክንያቶች በእኛ አስተያየት የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት ከሐምሌ 1 ቀን 2014 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2015 ዓ.ም ድረስ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች የተሰበሰበውን ገቢ የተፈጸመውን ወጪና የበጀት አጠቃቀሙን በአጥጋቢ ሁኔታ አያሳዩም፡፡

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፣ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፣ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

**I. ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባ ጉዳዮች (Emphasis of Matters)**

**የወጪ ሂሳብ፤**

1. የፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ዓ.ም. በክፍል ሁለት ተራ ቁጥር 4 ላይ የመንግስት መ/ቤቶች በበጀት አደረጃጀት ሥርዓት መሠረት የተፈቀደላቸውን በጀትና የወጣው ወጪ በሚያሳይ መልኩ ተለይተው በተሰጡዋቸው የበጀት መለያ መደቦች ተጠቅመው የሂሳብ እንቅስቃሴያቸውን መመዝገብ እንዳለባቸው መመሪያው ያዛል። ይሁን እንጂ በድምሩ ብር 1,104,979.00 የወጪ ሂሳብ በተገቢው የሂሳብ መደብ ሳይመዘገብ መገኘቱ፤

**በጀት፤**

2. በፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀጽ 12(1) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛም ሆነ የካፒታል በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል። በዚህ መሰረት ለኢንስቲትዩቱ በ2015 በጀት ዓመት የተፈቀደው የወጪ በጀት አጠቃቀም ሥራ ላይ ከዋለው ጋር ሲነጻጸር ከ10% በላይ፤

- 1. ከመደበኛ በጀት ብር 7,692,127.53፤
  - 2. ከካፒታል በጀት ብር 14,600,000.00 ፤
- በድምሩ ብር 22,292,127.53 ሥራ ላይ ያልዋለ በጀት መሆኑ፤

**II. ህጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)፤**

**የወጪ ሂሳብ፤**

1. የፌዴራል መንግስት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ክፍል ሁለት ስለመንግስት ገንዘብ ክፍያ የመንግስት መ/ቤቶች የገንዘብ ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት ሊደረጉ የሚገቡ ጥንቃቄዎች ቁጥር 9 የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ና የፋይናንስ አስተዳደር ደንብ እና መመሪያዎች መሰረት ማንኛውም የመንግስት መ/ቤት ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት ዕቃ ስለመግባቱ ወይም አገልግሎቱ ስለመሰጠቱ ተገቢው የሰነድ ማስረጃ መቅረብ እንዳለበትና

አስፈላጊ የሆነ ጥንቃቄ መደረግ እንዳለበት ያመለክታል። ይሁን እንጂ ኢንስቲትዩቱ የህንጻ ግንባታ እና እድሳት ስራ ተከናውኖ ለቀረበው 4ኛ የክፍያ የምስክር ወረቀት ብር 7,300,000.02 ለኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ዲዛይንና ሱፐርቪዥን ሥራዎች ኮርፖሬሽን ጠቅላላ ስራ ተቋራጭ የተከፈለ ሲሆን፤ የተሰራ ስራ ዝርዝር መግለጫ /Bill of quantity/ ሳይዘጋጅ በቀን 03/05/2015 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 00005351 ክፍያ ተፈፅሞ መገኘቱ፤

2. መስከረም 25 ቀን 2014 ዓ.ም በቁጥር ገ/አ./1/53/86 ዓ.ም የእቃና የአገልግሎት ግዥ አንዳንድ አንቀጾችን ለማሻሻል በወጣው መመሪያ መሰረት ከብር 400,000 በላይ ዋጋ ያላቸው እቃዎች እንዲሁም ከብር 300,000 በላይ ዋጋ ያላቸው የአገልግሎት ግዥዎች በግልፅ ጨረታ መገዛት እንደሚገባቸው ያመለክታል። ይሁን እንጂ በቀን 04/7/2015 ዓ.ም በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 5804 ብር 574,000.00 ለውበቴ ሆቴል እንዲሁም በቀን 16/9/2015 ዓ.ም በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 6416 ብር 419,999.72 ለእሊሊ ኢንተርናሽናል ሆቴል በድምሩ ብር 993,999.72 በግልፅ ጨረታ መገዛት ሲገባው ከመመሪያ ውጭ በዋጋ ማቅረቢያ የመስተንግዶ አገልግሎት ግዥ ለተከናወነበት ክፍያ ተፈጽሞ በሂሳብ መደብ 2221103 በወጪ ተይዞ መገኘቱ፤

3. መስከረም 25 ቀን 2014 ዓ.ም በቁጥር ገ/አ./1/53/86 ዓ.ም የእቃና የአገልግሎት ግዥ አንዳንድ አንቀጾችን ለማሻሻል በወጣው መመሪያ መሰረት ከብር 400,000 በላይ ዋጋ ያላቸው እቃዎች እንዲሁም ከብር 300,000 በላይ ዋጋ ያላቸው የአገልግሎት ግዥዎች በግልፅ ጨረታ መገዛት እንደሚገባቸው ያመለክታል። ይሁን እንጂ በአለም አቀፍ፤ አህጉር አቀፍ እና አካባቢያዊ ጉዳዮች ከተለያዩ ባለድርሻ አካላትጋር በተደረገው ምክክር ላይ ለተሳተፉ 110 ሰዎች በቀን 30/10/15 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 7600 ከሀይሌ ግራንድ ሆቴል በብር 657,855.92 በግልጽ ጨረታ መፈጸም ሲገባው በቀጥታ ከአንድ አቅራቢ ግዥ የፈፀመ መሆኑ፤

4. አዋጁን ለማስፈጸም ሰኔ 2/2002 በወጣው የፌዴራል መንግሥት የግዥ አፈፃፀም መመሪያ ክፍል ሶስት አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 1 እና አንቀጽ 24.1 መሰረት ማንኛውም የመንግስት መ/ቤትና በስሩ የተደራጁ አካላት የታቀዱ የስራ ፕሮግራሞቻቸውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጋቸውን ግዥ በወቅቱ ለመፈጸም የሚያስችል በመርሀ ግብር የተደገፈ የግዥ ዕቅድ ማዘጋጀት እና የመንግስት መ/ቤቶች አስቀድሞ ማቀድ እስከተቻለ ድረስ ግዥን በተቀመጡት የግዥ ዘዴዎች መፈጸም እንዳለባቸው ያስቀምጣል። ይሁን እንጂ

ኢንስቲትዩቱ በዋጋ ማቅረቢያ ግዥ መፈጸም ሲገባው ከአንድ አቅራቢ የመስተንግዶ አገልግሎት ግዥ በመፈፀሙ በድምሩ ብር 304,636.55 ተከፍሎ መገኘቱ፤

**ተሰብሳቢ ሂሳብ፤**

5. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመንገዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በመመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያዛል። ይሁን እንጂ፤ በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በተሰብሳቢ የተያዘ በድምሩ ብር 2,066,027.20 በደንቡና በመመሪያው መሰረት ሳይወራረድ ተገኝቷል።፤

**ተከፋይ ሂሳብ፤**

6. በፌዴራል መንግስት መሰረያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 5 በተመለከተው መሰረት ተከፋይ ሂሳቦችን ለመከታተል ተገቢው የቁጥጥር ስርዓት መዘርጋቱንና መሥሪያ ቤቱ ተከፋይ ሂሳቦችን በገባው ግዴታ መሰረት በወቅቱ የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ፤ በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በድምሩ ብር 200,151.89 በተከፋይ ተይዞ ተገኝቷል።፤

**III ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)**

1. በፌዴራል መንግሥት የውስጥ ቁጥጥር ደረጃዎች መመሪያ ቁጥር 8/2003 መሰረት የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የተቋቋሙበትን ዓላማዎች ለማስፈጸም ዕቅዶችና ዝርዝር የዕለት ተዕለት ተግባራት በማከናወን ሂደት የሚከሰቱ ችግሮችንና የተጋላጭነት ደረጃ ለመለየት የሚያስችል የሥጋት ምንጮች ዳሰሳ ማካሄድ እንዳለባቸው ተመልክቷል። ሆኖም ኢንስቲትዩቱ የሥጋት ምንጮች ዳሰሳ፤ የተጋላጭነት ደረጃ መለየት እና የሥጋት ተጋላጭነት ፍተሻ ያላደረገ መሆኑ፤
2. ባለፉት በጀት ዓመታት የሂሳብና የንብረት የኦዲት ግኝቶች ላይ በተሰጠው የኦዲት አስተያየት መሰረት እርምጃ የተወሰደባቸው መሆኑ ሲጣራ፡

**1. የ2014 በጀት ዓመት ግኝቶች፤**

1. በኢንስቲትዩቱ ተቀጥረው ሲያገለግሉ የነበሩት፤
  - 1) አቶ ነገራ ጉደታ 1ላፕቶፕ፤ 1አይፓድ፤

- 2) አቶ አበራ ገ/ኪዳን ገላጥቶጥ
- 3) ወ/ሪት ኤልዳና ሱሌይማን ገላጥቶጥ፤1አይፓድ፤
- 4) አቶ አበበ አይነቴ ገላጥ ቶጥ
- 5) አቶ አቡሌ መሀሪ ገላጥቶጥ፤1አይፓድ፤

ንብረቶቹን ሳያስረክቡ መ/ቤቱን የለቀቁ መሆኑ፤

**II. የ2013 በጀት ዓመት ግኝቶች፤**

- 2. ኢንስቲትዩቱ በሚመለከተው አካል ሳያስፈቅድ አላግባብ በድምሩ ብር 20,257.01 ወጪ በማድረግ ለተለያዩ ሰራተኞች የትርፍ ሰዓት ክፍያ የፈፀመ መሆኑ፤
- 3. ለኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር ላሊበላ ለሄዱበት በቀን ብር 525.00 መክፈል ሲገባው ለበላይ ኃላፊዎች በተፈቀደው የውሎ አበል ብር 690.00 ክፍያ በመፈፀሙ እንዲሁም አልጋ በደረሰኝ ተወራርዶ እያለ 40% መቀነስ ሲገባው ባለመቀነሱ በአጠቃላይ ብር 4,035.00 አላግባብ የተከፈለ መሆኑ፤
- 4. ኢንስቲትዩቱ ለሰልጣኞች የመመለሻ ቀን የምሳ፤ የአልጋና እራት 90% ቀንሶ መክፈል ሲገባው ሙሉ አበል/100%/ በመክፈል ብር 26,656.20 ያለአግባብ ወጪ መሆኑ፤ እንዲሁም ስልጠናውን በስራ አመራር ኢንስቲትዩት የሚሰጥና ወጭው በመ/ቤቱ የሚሸፈን ሆኖ ሳለ ለሰልጣኞች አበል በሚል በቀን 30/10/13 ኢንቮይስ ቁጥር 1639 በቀን ብር 200.00 ለ16 ሰልጣኞች የ8 ቀን ብር 25,600.00 በድምሩ ብር 52,256.20 ያለአግባብ ወጪ ሆኖ የተከፈለ መሆኑ ተገልጾ አስፈላጊው የማስተካከያ እርምጃ እንዲወሰድ በተደጋጋሚ የኦዲት አስተያየት የተሰጠ ቢሆንም ተገቢው የማስተካከያ እርምጃ ያልተወሰደ መሆኑ ታውቋል፡፡

**የፌዴራል ዋናው አዲተር መሥሪያ ቤት  
መጋቢት 2016 ዓ.ም**